

30. 3. 2022

3. online setkání

Knihovny Ukrajíně (ukrajina.knihovny.cz) – dále jen „KU“

25 účastníků

Shrnutí novinek na webu KU:

- Přidání nových odkazů + nově uvedeno vlaječkou NEW pro snadnější orientaci v záložce Materiály a Další zdroje
- Přidání nové části **Aktuality** přímo na úvodní stránku <https://ukrajina.knihovny.cz/>
- Pro sdílení informací z vaší praxe můžete nově využít formulář „**Záznam aktivity na pomoc Ukrajíně**“ <https://forms.gle/Uts9hVo2kHLPmqH66>, více viz dále.

Eliška Bartošová (SDRUK):

- Představila pro sdílení aktivit a informací z vaší praxe formulář „**Záznam aktivity na pomoc Ukrajíně**“ <https://forms.gle/Uts9hVo2kHLPmqH66>. V záznamu můžete vyplnit jen základní informaci, stačí název aktivity a její nástin (např. pro konzultování s dalšími knihovnami). Příp. se rozepsat více.
- Zajímavým také bude rozšiřující kontext, okolnosti vzniku aktivity, co přineslo impulz, co bylo prvotním cílem a jak se případně proměňuje.
- Oddíl **Jak se v tom cítíte?** může posloužit pro sdílení celistvého obrázku pro ostatní knihovny, nebo se nad uvedenými otázkami můžete zamyslet u vás interně. Děkujeme za sdílení. *(Pozn. na konci tohoto zápis, str. 5, jsou k dispozici ještě další otázky, na které se v dotazníku nedostalo, ale mohly by být pro vás inspirací.)*
- Výstupy ze záznamu později budeme přidávat do části Inspirace - <https://ukrajina.knihovny.cz/inspirace.html>

Ondřej Hudeček (MK v Praze):

- Připravil **zamyšlení na téma informace, cenzura, dostupnost zdrojů...** v knihovnách
- Informace o **zřízení vládního zmocněnce pro dezinformace** 23. 3. 2022 – Michal Klíma <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/novym-vladnim-zmocnencem-pro-oblast-medii-a-dezinformaci-se-stal-michal-klima-195260/>
- Spolek českých elfů shromažďuje např. převládající narativy na webu <https://cesti-elfove.cz/>, zpráva z 18. 3. <https://cesti-elfove.cz/early-alert-18-3-2022/>
- Na základě doporučení vlády ČR blokuje CZ.NIC některé weby - <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-projednala-pomoc-ukrajine-i-dalsi-sankce-proti-ruske-federaci--zameri-se-i-na-boj-s-dezinformacemi-v-kyberprostoru-194573/> a <https://www.nic.cz/page/4301/sdruzeni-cznic-zablokovalo-weby-sirici-dezinformace-spojene-s-rusko-ukrajinskym-konfliktem/>
- Některé weby se však na základě blokování operátorů přesouvají na jiné domény a fungují i nadále
- Doporučená literatura: dvě části **V obecném zájmu I + II.: Cenzura a sociální regulace literatury v moderní české kultuře 1749-2014** – literárně-vědní dílo o cenzurních snahách. Na stránkách Ústavu pro českou literaturu AV ČR <https://service.ucl.cas.cz/edicee/dejiny/v-obecnem-zajmu>

Lukáš Dlpa (Knihovna Blansko):

- Sdílení zkušeností s přípravou **kurzů češtiny pro příchozí z Ukrajiny**
- Propojení přes Centrum na podporu integrace cizinců (JMK) - také popsáno na <https://www.facebook.com/photo/?fbid=1180482029360329&set=gm.3211737915740870> včetně inzerátu, který využili pro nábor nových lektorů

- Stručně: po zjištění možnosti nabídnout odměnu lektorům a přidání informace o odborné pomoci, zaškolení atd. se zájem zvýšil – inzerát sdílený na fb – již kolem 20 osob se přihlásilo – přímo knihovna se nabídla, že lektory předvybere – pak postoupí jejich seznam Centru pro integraci, které bude lektory platit.
- Pokud chcete kurzy pořádat i u vás – doporučení spojte se s Centrem na podporu integrace cizinců ve vašem kraji – seznam: <https://www.integracnicentra.cz/>
- Důležité: ve výzvě doporučuje uvést přesné podmínky.

- Výuka bude probíhat v prostorách Městské knihovny Blansko.
- Kurzy budou probíhat dle možnosti lektora vždy **minimálně dvakrát týdně**.
- Plat pro lektora je stanoven na **320 Kč** za 45 min. vyučovací hodinu.
- Lektorovi bude poskytnuto **metodické vedení** a **zaškolení** v oblasti výuky.
- Požadujeme pedagogické zkušenosti případně studium VŠ.
- Práce není vhodná pro studenty středních škol.
- Vhodné je vzdělání v oblasti jazykové výuky (nikoliv výhradně výuky češtiny).
- Není nutné ovládat ruštinu či ukrajinštinu.
- Hledáme **lektory dětí i dospělých**.

Zájemce prosíme o zaslání CV na e-mail: osmera.radim@jmk.cz

Ve čtvrtek 31. 3. 2022 se uskutečnil první online **webinář** (nejen) pro knihovníky **Vhled do problematiky nově příchozích z Ukrajiny**, který pořádal SKIP ČR a jeho sekce Bezbariérové knihovny ve spolupráci se SDRUK ČR, Národní knihovnou ČR, Knihovnou Jiřího Mahena v Brně a Severočeskou vědeckou knihovnou v Ústí nad Labem.

Záznam je zveřejněn:

Playlist složený ze dvou videí má adresu:

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLXPdxTclz4UKr3YOzrukVKyZ4tsRpoCG1>

Přímý odkaz na první část videa:

<https://youtu.be/IJuOolf6Nys> <<https://youtu.be/IJuOolf6Nys>>

Přímý odkaz na druhou část videa:

<https://youtu.be/8vedFIGa0wA> <<https://youtu.be/8vedFIGa0wA>>

Petr Škyřík:

[1] Základní informace **pro srovnání českého a ukrajinského vzdělávacího systému** <https://www.edu.cz/methodology/zakladni-informace-pro-srovnani-ceskeho-a-ukrajinskeho-vzdelavaciho-systemu/>. Stránka přináší informace o ukrajinském systému, přesný harmonogram jejich studia.

Některé ukrajinské děti se připojily ke svým školám na Ukrajině online.

[2] Ukrajinské zdroje k distančnímu vzdělávání <https://www.edu.cz/ukrajinsky-vzdelavaci-system-a-distanzni-vzdelavani-pro-ukrajince/>

[3] Kvalifikační pas uprchlíka - **European Qualifications Passport for**

Refugees (EQPR): Nejde jen o technickou záležitost

https://www.universityworldnews.com/post.php?story=2022032210205066&fbclid=IwAR1oE5VTQ1ZYGonGV_n80Jec6hF4iMNUR5o-pd-u9dlbREOFK9n6OZeXc

Kvalifikační pas uprchlíka: Nejde jen o technickou záležitost

"Po třech týdnech ruské války proti Ukrajině muselo více než 3,2 milionu lidí opustit svou zemi a dalších 6,5 milionu Ukrajinců je vnitřně vysídleno. Polsko nyní hostí téměř dva miliony ukrajinských uprchlíků, zatímco Rumunsko jich přijalo více než 500 000 a čtyřmilionové Moldavsko 350 000.

"Každý uprchlík představuje jedinečný příběh utrpení, ale uprchlíci mají také mnoho společných problémů. Potřebují domov a jídlo, lékařskou péči a ochranu, ale také **práci a možnost dalšího vzdělávání**. Přístup na trh práce a k vyššímu vzdělání však závisí na tom, jakou mají kvalifikaci, a diplomy o vzdělání často nejsou prioritou, když je třeba v krátké době sbalit kufry, pokud je vůbec lze sbalit.

"Proto je třeba najít způsoby, jak posoudit kvalifikaci uprchlíků, i když chybí doklady. **Evropský pas kvalifikací pro uprchlíky** (European Qualifications Passport for Refugees - EQPR) přesně toto umožňuje. **Mohl by být velmi cenný pro mnoho ukrajinských uprchlíků, kteří museli zanechat své diplomy.**

"EQPR, vyvinutý v rámci projektu Rady Evropy a založený na metodice, kterou poprvé vyvinula norská síť ENIC-NARIC (Evropská síť informačních středisek v evropském regionu - Národní informační střediska pro uznávání akademických kvalifikací v Evropské unii), poskytuje osvědčenou metodiku pro posuzování kvalifikací uprchlíků i v případech, že je nelze náležitě doložit, a také formát pro popis těchto kvalifikací, takže pokud se držitelé EQPR přestěhují do nové hostitelské země, nemusí se podrobovat novému posuzování.

"EQPR uvádí do praxe článek VII Lisabonské úmluvy o uznávání.

"Tento článek zavazuje všech 54 zemí, které úmluvu ratifikovaly, k přijetí "všech možných a přiměřených kroků" ke "spravedlivému a rychlému" posouzení, zda "uprchlíci, vysídlené osoby a osoby v situaci podobné uprchlictví splňují příslušné požadavky pro přístup k vysokoškolskému vzdělávání, k dalším programům vysokoškolského vzdělávání nebo k pracovním činnostem, a to i v případech, kdy kvalifikaci získanou v jedné ze smluvních stran nelze prokázat doklady".

"Jak to funguje

"EQPR byl poprvé testován v rámci pilotního projektu v Řecku v roce 2017. Dnes projekt koordinuje Rada Evropy a podílí se na něm 13 zemí a také Vysoký komisař OSN pro uprchlíky.

"Všichni žadatelé poskytují základní informace prostřednictvím standardizovaného formuláře. S těmi, u nichž se usoudí, že mají přiměřenou šanci získat EQPR, pak vedou pohovor dva hodnotitelé pověřeni ze dvou různých národních středisek pro uznávání (ENIC-NARIC), z nichž alespoň jeden bude mít specializované znalosti a porozumění vzdělávacímu systému, v němž uprchlíci získali svou kvalifikaci, a také jazyku, v němž se v tomto systému vyučuje.

"To je nezbytné pro zajištění kvality hodnocení a vyskytly se případy, kdy žadatelé prokázali nedostatečnou znalost instituce, kterou uváděli jako svou alma mater. Naprostá většina žadatelů je však v dobré víře.

"Všichni noví hodnotitelé pověřeni v rámci projektu nyní musí absolvovat pětimodulové školení a po vydání pověření jsou informace o EQPR bezpečně uloženy na webu prostřednictvím systému vyvinutého italskou agenturou ENIC-NARIC.

"Všichni držitelé EQPR mají přístup ke svému vlastnímu EQPR - samozřejmě bez možnosti uložení informace upravovat - a mohou k němu na určitou dobu umožnit přístup konkrétním osobám, například pokud žádají o přístup ke studijnímu programu nebo o zaměstnání.

"Do dnešního dne obdrželo EQPR více než 610 uprchlíků a úspěšnost se pohybuje kolem 83-84 %. Míra se výrazně neliší mezi pohovory vedenými osobně (výrazně v počáteční fázi projektu) a online (dominantní nyní, zejména po pandemii COVID-19).

"Evropská krize

"EQPR byl vyvinut v reakci na syrskou uprchlickou krizi, ale jak již bylo nastíněno v University World News, jeho cílem nebylo pouze reagovat na okamžitou potřebu, ale také připravit nás na další uprchlickou krizi.

"Věděli jsme, že nová krize přijde, i když jsme nevěděli kdy a kde. Málokdo si však představoval, že Evropa bude čelit nové uprchlické krizi o necelých sedm let později a že tato krize bude důsledkem totálního útoku jedné evropské země na druhou. Ačkoli to těm, kteří budou muset uprchnout, nepřinese bezprostřední útěchu, Evropa má nyní k dispozici dobrý nástroj, který jim pomůže kvalifikovat se pro zaměstnání nebo další studium.

"Ze zemí, které dosud přijaly největší počet uprchlíků, se projektu účastní pouze Rumunsko. EQPR je však otevřen všem evropským zemím. Polsko, Moldavsko, Slovenská republika, Maďarsko a další země v první linii mohou EQPR stejně dobře využít.

"Stejně jako v případě předchozí uprchlické krize však zajištění ochrany a příležitostí pro uprchlíky nemůže být výzvou pouze pro země, kam uprchlíci přicházejí jako první. V roce 2022 je uprchlická krize také krizí evropskou, na kterou musí reagovat všechny evropské země.

"Proto je EQPR evropským projektem a do konce měsíce se sejde projektová skupina, aby zvážila, jak může EQPR co nejlépe ztlumit život mnoha uprchlíků, kteří nyní musí utíkat z Ukrajiny.

"Začlenění zemí v první linii

"Současné je EQPR nabízen zemím, které dosud nebyly součástí projektu a nyní se nacházejí v první linii. Tato nabídka byla učiněna při zasedání Výboru pro vzdělávání Rady Evropy ve Štrasburku ve dnech 15.-17. března, byla zahrnuta do prohlášení, které výbor přijal, a bude zopakována v přímém kontaktu s jednotlivými národními orgány.

"Uznávání kvalifikace uprchlíků může v dramatické krizi znít jako technická, a dokonce okrajová záležitost. EQPR však má potenciál změnit začarovaný kruh v bludný. V začarovaném kruhu se život uprchlíků zastaví, osobám s vysokou kvalifikací se řekne, že o ně země jejich útočiště nemá zájem, jsou demotivováni a nakonec nebudou schopni vykonávat práci, kterou kdysi měli.

"Nevyužitá kvalifikace je z dlouhodobého hlediska ztracenou kvalifikací. Kvalifikace není jako jízda na kole nebo lyžování, kdy jednou získanou schopnost nikdy neztratíte. Kvalifikace je jako jazyky: pokud je nepraktikujete, zapomenete je.

"Ctnostný kruh je tedy takový, kdy hostitelská země ukáže uprchlíkům, že si jich váží, a dá jim příležitost, aby svou kvalifikaci využili a dále ji rozvíjeli. Tímto způsobem jsou uprchlíci motivováni a pomáhají hostitelské zemi.

"Pokud a když se mohou vrátit domů, činí tak spíše s motivací a zvýšenými kompetencemi než se zlomenou duší a sníženými schopnostmi. EQPR může svým způsobem pomoci těm, kteří budou po ukončení invaze obnovovat Ukrajinu jako silnou a demokratickou společnost."

[4] **Jaké otázky se nevešly do Záznamu aktivity na pomoc Ukrajině a mohly by vás inspirovat ve vaší interní debatě o aktivitách.** Připravil Petr Škyřík se svým týmem ☺

- Co bylo prvotním impulsem, kdy jste začali uvažovat o této formě pomoci? Vzpomínáte si na nějaký silný moment s tím spojený?
- Jak jste nad projektem pomoci přemýšleli? (Bylo to organické a rychlé, nebo jste si nechali čas na rozmyšlenou a více analyzovali situaci? Inspiroval vás někdo?)
- Jak se skrze pomoc proměnilo vaše vnímání celé ukrajinské situace?
- Kolik času vám uspořádání tohoto konkrétního formátu zabralo?
- Jaké personální vytížení to s sebou nese? Zavedli jste v rámci pomoci např. vlastní samostatnou pracovní pozici, nebo oddělení?
- Povedlo se vám nějakým způsobem do pomoci zapojit i ukrajinské uprchlíky, kteří přišli v prvních vlnách?
- Co je pro vás kritériem úspěchu toho, jestli měl formát smysl?
- Narazili jste na slepé uličky? Bylo potřeba změnit směr? Udělali byste příště něco jinak?
- Kolik energie váš tým pomoci UA věnuje? Jak se tahle energie vrací? Nabíjí vás to, nebo vám to spíš bere síly?
- Co je pro vás nejsilnějším pocitem z celého dění? Proč tenhle pocit převažuje? Je naopak nějaká emoce, kterou ve spojitosti s děním a pomocí UA vůbec nepocítujete? *(Tohle nám z nadhledu přišlo důležité, protože je dost možné, že někteří v té pomoci nebudou mít třeba ani špetku radosti a vlastně budou stát na tenoučkém ledě, který může snadno prasknout a oni se z toho všeho sesypat. Emoce jsou komplex, a když nějaká chybí, tak je z toho mrzení.)*
- Co nejlepšího vám formát pomoci přinesl? Co vám to dává?
- Co nejlepšího jste skrze pomoc přinesli vy světu, lidem, okolí? Za co byste si rádi poděkovali?
- Kdo mimo knihovnu vám s organizováním nejvíce pomohl?
- Je pro vás důležité rekapitulovat si dění a vidět změnu, vývoj a inovace, ohlížet se za tím, jaký kus cesty jste ušli? Nebo naopak spíš přemýšlíte nad tím, co vás čeká v budoucnu a kam bude pomoc směřovat?
- Máte poslední měsíc a dění kolem UA spojené s nějakým slovem, větou, příběhem či písní? S jakým/jakou a proč?
- Myslíte na sebe? Věnujete si čas, jak sami sobě jako jednotlivci, tak navzájem jako společenství? Jste dobrými posluchači? Dáváte ostatním pocit důležitosti, vnímáte je, jste jim oporou a děkujete jim za práci, kterou dělají?
- Cítíte vděčnost? Za co, nebo za koho?

Příští online setkání středa 6. 4. 2022 od 13 do 14 hod. opět na stejném odkaze – detaily připojení nalezete na <https://ukrajina.knihovny.cz/inspirace.html>

Téma: Bookstart (s knížkou do života), ukrajinský startovací balíček a využití pro téma Knihovny Ukrajiny – hostem bude pan Roman Giebisch (Národní knihovna, oddělení vzdělávání)

Aktuality

Volná tribuna

Děkujeme všem zúčastněným za cenné podněty.